

BOOT - DE KENNISWINKEL

PROGRAMMAPLAN BOOT OOST 2020

Programmateam BOOT Oost: Melanie Verhoef, Marieke Verwaaijen en Willem Herderschee.

BOOT Oost is de afgelopen jaren actief geweest met diverse thema's in de wijk: armoede, gezonde leefstijl, wijkkunde en samenspel van informele en formele organisaties.

In 2020 heeft BOOT Oost de ambitie om een aantal uitdagingen te verkennen en hier activiteiten op te ontwikkelen. Duurzaamheid is een belangrijk thema, mondiaal en zeker ook in Amsterdam Oost, waar de Hogeschool van Amsterdam een bijdrage aan kan leveren. Tevens zien we mogelijkheden binnen het thema gezondheid, specifiek: dementie en eenzaamheid. Met de gemeente Amsterdam (stadsdeel Oost) gaan we daarnaast kijken of we in andere wijken in Amsterdam Oost ook activiteiten van BOOT kunnen opzetten.

UITDAGINGEN EN AANBOD 2020

Onderstaand worden de uitdagingen gepresenteerd waar BOOT Oost in 2020 mee aan de slag gaat. Binnen sommige uitdagingen heeft BOOT een bestaand activiteiten- en dienstenaanbod. Met dit activiteiten- en dienstenaanbod creëren we maatschappelijke waarde in de wijk en ondersteunen we bewoners, organisaties en ondernemers zodat hun sociaaleconomische mogelijkheden in de stedelijke samenleving worden vergroot. Andere uitdagingen moeten nog verkend worden door BOOT Oost. Middels onderzoeksgroepen van studenten, genaamd "de Kweekvijver", onderzoeken we deze grootstedelijke uitdagingen en testen we nieuwe oplossingen en interventies in de wijk. De kweekvijver is de ontwikkelplek van BOOT, waarin studenten vanuit verschillende opleidingen gezamenlijk werken aan onderzoeksprojecten. Door de uitdagingen in de kweekvijver ontwerpend te onderzoeken ontwikkelen we nieuwe inzichten en oplossingen. Tevens kijken we kritisch naar het bestaande activiteiten- en dienstenaanbod en passen dit waar nodig aan. We testen in de praktijk direct wat werkt en wat niet.

1. UITDAGING: GEDEELDE KIJK, ROLVERDELING EN SAMENSPEL

BOOT voert sinds 2011 een spreekuur uit met studenten van verschillende onderwijsprogramma's waar bewoners met een lage Sociaal Economische Status (SES) worden ondersteund. Door de jaren heen heeft BOOT contacten opgebouwd met verschillende organisaties en is onderdeel van het samenspel van formele en informele organisaties in de wijk. De hedendaagse participatiesamenleving vraagt dat organisaties met elkaar samenwerken. Echter blijkt dit nog niet zo makkelijk.

In studiejaar 2018-2019 is er middels een masteronderzoek een poging gedaan om op te halen welke kwesties er spelen bij het doorverwijzen van bewoners. Onbegrip en wantrouwen in elkaars handelen maakt de samenwerking tussen professionals, actieve bewoners lastig. Vanaf september 2019-2020 wordt er onderwijs en onderzoek verbonden aan de uitdaging om te komen tot een uitgebalanceerde samenwerking tussen formele en informele organisaties.

Aanbod

Met de uitdaging 'gedeelde kijk, rolverdeling en samenspel' neemt BOOT de positie van een intermediair op organisatieniveau in. De ambitie is om met verschillende actoren aan de

uitdaging te werken en hier onderzoek en onderwijs van de Hogeschool van Amsterdam (HvA) aan te verbinden om tot praktijkvernieuwing te komen.

- Elk semester werken er studenten van verschillende onderwijsprogramma's aan de uitdaging. Er wordt gewerkt in estafettevorm wat maakt dat studenten elk semester voortbouwen op de uitkomsten van wat de vorige groep studenten achterlaat. Bij de begeleiding van de studenten worden ontwerpgerichte werkvormen ingezet om tot 'ludieke' oplossingen te komen voor de praktijk en niet te verzanden in uitgebreide onderzoeksverslagen.
- Iedere dinsdagmiddag (13:00-17:00), met uitzondering van de schoolvakanties, wordt het Spreekuur uitgevoerd door studenten met een maatschappelijke, juridische en financiële achtergrond. Het betreft een open inloop waar bewoners individueel worden ondersteund met hulpvragen. Het thema 'schaarste' keert hier veelvuldig terug, onder andere: schaarste in financiële middelen, schaarste in een sociaal netwerk en schaarste in zelfredzaamheid.

Bewoners worden tevens op een collectieve manier ondersteund. Deze ondersteuning wordt als volgt vormgegeven: studenten zetten hun kennis en vaardigheden in om workshops/voorlichtingen te ontwikkelen (bijv. studenten van de opleiding Financieel Advies en Ondersteuning). Er worden per jaar 8 workshops door studenten van verschillende onderwijsprogramma's gegeven. Middels input van organisaties worden de onderwerpen vastgesteld. In 2020 zullen in ieder geval aan bod komen: belastingaangifte, zorgverzekering en armoedeverzoeken.

- De afgelopen jaren is er een constructieve samenwerking met de Makkie ontstaan. Buiten dat de locatie met elkaar wordt gedeeld is elke woensdag een student van de opleiding Maatschappelijk Werk en Dienstverlening aanwezig bij de Makkiewinkel.
- Vanaf februari 2020 wordt er in samenwerking met het stagebureau van de opleiding Maatschappelijk Werk en Dienstverlening een leergemeenschap, bestaande uit derdejaars studenten en hun stagebegeleiders, opgestart. In de leergemeenschap wordt er met en van elkaar geleerd en is het streven om in een multidisciplinaire samenstelling van betekenis te zijn voor bewoners. De student wordt hierbij uitgedaagd om niet naar de cliënt binnen de stageorganisatie (micro) te kijken, maar naar bewoners van Amsterdam Oost (meso) en waar zij tegen aan lopen in de samenleving (macro).

De leergemeenschap betreft een pilot. Om deze reden wordt er onderzoek (vanuit het Amsterdamse Kenniscentrum voor Maatschappelijke Innovatie van de HvA) aan verbonden om de effecten van de leergemeenschap in juli 2020 te meten.

- Op de locatie staat een Give Away Box wat een open kast betreft waar men anoniem bruikbare kleine spullen gratis kan achterlaten of meenemen. Dit om bewoners te ondersteunen en uit te nodigen BOOT Oost binnen te stappen.

Betrokken netwerken

Extern (in de wijk):

Bij de voortgang van de uitdaging 'gedeelde kijk, rolverdeling en samenspel in Amsterdam Oost' worden verschillende netwerken betrokken om opdrachten voor studenten te formuleren en te evalueren. Platform Informele Zorg Amsterdam Oost evenals Samen Vooruit worden structureel betrokken bij dit proces. Via een door BOOT georganiseerde kennislunch bij de gemeente Amsterdam, stadsdeel Oost, is bij verschillende ambtenaren input opgehaald om vanaf februari 2020 aan de uitdaging te gaan werken.

Intern:

- Er is contact met het lectoraat 'Stedelijk Sociaal Werken'. Het lectoraat doet onderzoek in andere stadsdelen naar de sociale basis in ontwikkelbuurten.
- Er worden op structurele basis studenten Toegepaste Psychologie ingezet vanuit de opdracht Expeditie stad.
- De sociale agenda met het thema sociale inclusie van de bachelor Social Work kan van betekenisvolle waarde zijn. Dit gaan we in 2020 onderzoeken.

2. UITDAGING: DUURZAAMHEID – CIRCULAIRE BUURTECONOMIE

Duurzaamheid is al jaren een hot item in Amsterdam Oost. Verschillende initiatieven en netwerkpartners van BOOT hebben het thema hoog op de agenda staan en in het stadsdeel Oost zijn er veel bewonersinitiatieven om aan een groenere wereld te werken. In 2019 heeft BOOT Oost geëxperimenteerd met het thema duurzaamheid. Het ging hierbij om studentenprojecten in samenwerking met specifieke opdrachtgevers, waarbij studenten de vrije hand hadden in het bepalen van de focus. Uit deze projecten is gebleken dat er behoefte is aan kennis en vaardigheden met betrekking tot de circulaire buurteconomie in stadsdeel Oost. Deze conclusie is als uitgangspunt gebruikt voor de vormgeving van het aanbod van BOOT in 2020.

Naast het feit dat de circulaire economie een belangrijk onderzoeksthema is binnen de HvA (o.a. Urban Technology en Digital Design), is het een sub-thema van duurzaamheid dat maatschappelijk relevant is. Middels een brainstormbijeenkomst met het thema 'duurzaamheid' (12 december 2019) gaat BOOT Oost in gesprek met verschillende bewoners en organisaties van stadsdeel Oost om een specifieke focus te bepalen waarbinnen mogelijkheden zijn voor studentenprojecten. De bevindingen van deze projecten zullen als uitgangspunt dienen voor 2021, waarbij het aanbod onder het thema duurzaamheid verder zal worden geconcretiseerd.

Aanbod

In 2020 zal de focus van BOOT Oost betreffende duurzaamheid voornamelijk liggen op 1) verkennend onderzoek middels een Kweekvijver; en 2) de vorming van een netwerk in stadsdeel Oost binnen het thema duurzaamheid. De actoren binnen dit netwerk willen we vanaf 2020 gaan inzetten als informanten. Deze informanten zullen we bij de Kweekvijver betrekken om behoeften en vragen te inventariseren.

- **Kweekvijver**
Vanaf februari 2020 vormt BOOT Oost een Kweekvijver, waarbinnen studenten onderzoek doen naar het thema duurzaamheid, met een focus op circulaire buurteconomie. De professionals in de wijk die met het thema bezig zijn, en in december 2019 aanhaken bij de brainstorm, zijn een mooie voedingsbodem voor het specificeren van het sub-thema circulaire buurteconomie. Hierin zien wij tevens een rol weggelegd voor het lectoraat 'Psychologie voor een Duurzame Stad' van de HvA. Het lectoraat kan helpen bij het scherpstellen van het thema en daarbinnen onderzoeksvragen formuleren. Een voorlopig idee voor opleidingen die we bij de Kweekvijver (in 2020) betrekken zijn: Toegepaste Psychologie (TP) en Bestuurskunde (BSK). Voor 2021 zullen we meer opleidingen gaan aanschrijven, o.a. van de faculteit Techniek. Binnen de Kweekvijver zullen tevens studenten (TP) en Global Health vanuit Expeditie Stad onderzoek doen. Nadat de behoeften en vragen zijn geïnventariseerd, zal het aanbod van BOOT Oost verder worden gespecificeerd en waar nodig aangepast.
- **Studentenparticipatie bij Wijkkunde**
BOOT Oost participeert in Wijkkunde om maatschappelijk initiatief van bewoners te ondersteunen. Tot nu toe was een projectleider van BOOT Oost als gesprekspartner actief, maar in 2020 kiezen wij er voor om studenten hierin een rol te laten bekleden. Deze ambitie sluit aan bij de visie van Wijkkunde voor 2020: 'meer studentenparticipatie'. Welke vorm dit precies gaat krijgen, zal in samenwerking met Wijkkunde in 2020 worden bepaald. Een voorlopig idee is om studenten vanuit een duurzaamheidsbril te laten participeren bij de ondersteuning van bewoners met initiatieven.
- **Duurzaamheidsactiviteiten met Samen Vooruit**
BOOT Oost gaat in 2020, samen met het bewonersinitiatief Samen Vooruit, activiteiten ontplooiën op het gebied van duurzaamheid in de Indische Buurt om gevoel te krijgen en houden met het thema. Eerste idee is de betrokkenheid van BOOT bij een duurzaamheidskermis in de zomer van 2020. Hiervoor gaan studenten activiteiten ontwikkelen op het gebied van duurzaamheid.

Te betrekken netwerken

- Samen Vooruit
- Wijkkunde in de Indische Buurt
- Gemeente Amsterdam
 - Smart Mobility Programma
 - Stadsdeel Oost
- Reset duurzaamheidsprogramma HvA
- Jungle

3. UITDAGING: GEZONDHEID – VOEDING, DEMENTIE EN EENZAAMHEID

De Amsterdamse Aanpak Gezond Gewicht van de gemeente Amsterdam is er op gericht om alle Amsterdamse kinderen op gezond gewicht te krijgen in 2033. Sinds een aantal jaar bieden studenten Voeding & Diëtetiek hun kennis en vaardigheden aan verschillende organisaties en

bewoners om bij te dragen aan de ambitie van de Amsterdamse Aanpak. Per september 2020 worden zij weer ingezet.

In de gebiedsgerichte uitwerking van de gemeente Amsterdam heeft het stadsdeel Oost de prioriteiten 'dementie' en 'eenzaamheid' opgenomen. Gewenste doelen volgens de gebiedsgerichte uitwerking zijn het aanbieden van voorzieningen ter ondersteuning van mantelzorgers van een dementerend persoon en het percentage van mensen die zich eenzaam voelen moet dalen.

Per februari 2020 gaat BOOT middels een Kweekvijver verkennen of- en hoe onderwijs en onderzoek van de HvA een rol hierin kan spelen.

Aanbod

Het is de ambitie van BOOT Oost om de regie in handen te nemen met betrekking tot de uitdaging. In 2020 zal de focus voornamelijk liggen op verkennend onderzoek middels een Kweekvijver en de vorming van een netwerk in stadsdeel Oost. De actoren binnen dit netwerk willen we vanaf 2020 gaan inzetten als informanten. Deze informanten zullen we bij de Kweekvijver betrekken om behoeften en vragen te inventariseren.

- Studenten Voeding en Diëtetiek worden ingezet om voedingsinterventies vorm te geven voor organisaties in de buurt. De lichte studenten die in september 2020 starten geven voedingsinterventies vorm vanuit het thema gezonde leefstijl.
- Vanaf februari 2020 vormt BOOT Oost een Kweekvijver, waarbinnen studenten onderzoek doen naar het thema gezondheid, met een focus op dementie en eenzaamheid. Het doel van de Kweekvijver is het inventariseren en categoriseren van behoeften en vragen binnen de thema's vanuit het netwerk in Amsterdam Oost. Nadat de behoeften en vragen zijn geïnventariseerd, zal het aanbod van BOOT Oost verder worden gespecificeerd en waar nodig aangepast.

Betrokken netwerken

Extern (in de wijk):

- Gemeente Amsterdam, Aanpak Gezond Gewicht.
- Er wordt door de projectleiders van BOOT Oost een netwerk in kaart gebracht rondom de thema's dementie en eenzaamheid, wat als voedingsbodem zal fungeren om opdrachten te formuleren en evalueren.

Intern (mogelijk):

- Lectoraat 'Voeding en beweging'
- Lectoraat 'Langdurige Zorg en Ondersteuning'
- Opleiding Ergotherapie
- Minor Global Health
- Bachelor Social Work

NETWERK(VORMING) EN BUURTPANEL

Bij BOOT staat het vormen van netwerken in de wijk centraal. Door een community in de wijk te vormen en de uitdagingen te bepalen, creëren we een leeromgeving waarin HvA docenten en onderzoekers, studenten en stakeholders met elkaar aan de slag gaan om bovengenoemde uitdagingen aan te pakken. Amsterdam Oost kent een aantal bestaande allianties en samenwerkingsverbanden waar BOOT Oost actief bij aanhaakt om uitdagingen op te halen en aanpakken te bespreken:

- **Samen Vooruit**
BOOT Oost is onderdeel van het buurtinitiatief 'Samen Vooruit' welke actief is op het gebied van 'duurzaamheid, wonen en circulaire economie'. Als lid binnen dit initiatief praten we mee over uitdagingen in de wijk en koppelen hier vervolgens studenten aan.
- **Platform Informele Zorg Oost**
BOOT is onderdeel van Platform Informele Zorg. Afhankelijk van de behoefte binnen het platform betreft BOOT studenten bij de ontwikkeling en uitvoering. Tevens neemt BOOT deel aan verschillende wijktafels in Amsterdam Oost.
- **Bakkie op het plein**
Samen met de Indische BuurtBalie, Dappere Dames, Life&Style, Makkie, Civic Amsterdam en wijkagenten (buurtregisseurs) neemt BOOT deel aan 'Bakkie op het plein'. Studenten van BOOT gaan tijdens Bakkie op het plein buiten op straat met bewoners in gesprek om de zichtbaarheid van het BOOT-Spreekuur te vergroten en bewoners te informeren over het overige aanbod in de buurt. Het is geen direct doel om ter plekke hulpvragen naar boven te krijgen om zo de vrijblijvendheid (van de hulpverlening) te waarborgen. Het doel is wel om de drempel naar hulpverlening (op den duur) te verlagen.
- **Wijkkunde**
Sinds 2018 heeft BOOT Oost de krachten gebundeld met Civic, Stadsdeel Oost, Starters4Communities, de Indische Buurtbalie en het Profi-leerbureau en zich verenigd onder de naam Wijkkunde om maatschappelijk initiatief in de buurt effectief en efficiënter te versterken. BOOT is hier actief bij betrokken, sluit aan bij de Wijkkunde-gesprekken (een medewerker en stagiair) en onderzoekt de mogelijkheden om bewoners met ideeën te koppelen aan studenten, bijvoorbeeld met ondersteuning bij het schrijven van een ondernemersplan.
- **Buurtaanpak 'Zo blijven we gezond in Oost'**
In Oost is BOOT al enkele jaren een actieve partner aan tafel bij de werkgroep 'Zo blijven we gezond in Oost' onder leiding van de GGD en de Gemeente Amsterdam. Halfjaarlijks kijken we naar de belangrijkste opgaven in de buurt en ondersteunen de partners aan tafel elkaar met ideeën, samenwerking en uitwisseling van ervaringen.

Tot nu toe bevinden de netwerken zich allen in de Indische Buurt. In 2020 breidt BOOT haar netwerk uit door aan te haken bij allianties en netwerken in andere wijken in Amsterdam Oost. Ter aanvulling gaan we aan de slag met het vormen van een netwerk rondom een bepaalde thematiek.

Hoewel BOOT Oost geen specifieke buurtpanels samenstelt aangezien de Indische Buurt rijk is aan netwerken en allianties, benut BOOT de aanwezige groepen om uitdagingen/maatschappelijke vraagstukken op te halen, een passend aanbod te bieden en de resultaten hiervan te bespreken.

KENNISUITWISSELING: HVA EN AMSTERDAM OOST

De HvA heeft BOOT opgericht in het kader van de wijkaanpak om in te spelen op maatschappelijke ontwikkelingen (o.a. gebiedsgericht werken en bewonersparticipatie). De HvA realiseert middels de locaties van BOOT meerwaarde door een leeromgeving in de wijk te creëren en kennispartner te zijn. Deze locatie van BOOT in Amsterdam Oost is een belangrijke leeromgeving van de HvA waarbinnen studenten in een praktijksetting (omgeving) leren (probleem, aanpak en resultaat). Voor BOOT Oost is het genereren en uitwisselen van kennis en de continuïteit hiervan van groot belang. In 2020 streeft BOOT Oost er naar om thema's, opdrachten en onderzoeken meer in te bedden in het onderwijsprogramma van de HvA. Dit zal voor meer continuïteit van de overdracht van kennis zorgen, zonder dat er kennis verloren gaat.

Kennisuitwisseling wordt op verschillende manieren gestimuleerd:

Kennisdeler

BOOT Oost brengt via 'Kennisdelaars' organisaties en bewoners in Amsterdam Oost samen met studenten, docenten en onderzoekers van de HvA om onderlinge kennisuitwisseling te stimuleren op specifieke thema's. Het doel van een Kennisdeler is het presenteren en bespreken van de onderzoeken naar de verschillende uitdagingen die BOOT heeft afgerond. Op basis hiervan presenteren we het mogelijke aanbod met betrekking tot deze uitdagingen voor het jaar erna.

Showcase

Twee keer per jaar organiseert BOOT Oost een Showcase. Tijdens de Showcase worden de resultaten van het voorgaande half jaar gepresenteerd. We schetsen eerst de context van de uitdagingen waar we ons op hebben gericht en vervolgens presenteren de studenten hun uitkomsten en resultaten. Dit sluiten we af met een blik op de toekomst: hoe gaan we ons binnen de betreffende uitdaging(en) positioneren?